

L'agnetologia explica la postveritat

Autor: Dolors Marín Tuyà

Data de publicació: 26-02-2017

Dolors Marín parla de l'estratègia espanyola de fer que els catalans ignorem la nostra pròpia història.

L'agnetologia estudia la construcció cultural d'ignorància (a-gnot-ology / des-coneixement-logos). Va ser introduïda el 1999 per Robert Proctor, professor d'història de la ciència i la tecnologia de la Universitat de Stanford. El 2008 publica *Agnotology*, un model per analitzar els efectes polítics i pràctics de la producció d'ignorància i des de llavors nombroses disciplines l'apliquen i s'està creant un ampli corpus de literatura agnotològicament orientada que està canviant el paradigma i la recerca sobre les dinàmiques històriques de la relació entre coneixement i la construcció deliberada d'ignorància. S'ha fet sobre l'esclavatge als Estats Units, sobre l'ideari racial nazi que va fomentar el genocidi en la dècada del 1930, sobre els esforços de les empreses tabaqueres mitjançant informes continuats a fi de crear dubte sobre el perill de fumar, sobre el descrèdit de la ciència del canvi climàtic i del medi ambient, entre d'altres.

Sense saber-se agnotòleg, el lingüista arenyenc Jordi Bilbeny, també en la dècada del 1990 detecta catalanades i expressions no genuïnes del castellà, excessives per ser considerades espúries, en textos suposadament de matriu castellana, mentre es documentava per escriure una novel·la històrica. Des de llavors estableix una nova manera de mirar el passat, que no deixa de ser una nova manera de mirar-nos a nosaltres mateixos i de mirar el futur. D'una manera clarament agnotològica diu: «La història no és ni un examen, ni una carrera, ni un llibre d'història. Tots som història, tots la construïm, a tots ens pertoca recuperar-la i restaurar-la».

Psicològicament i socialment, funcionem entre allò que som i allò que fem. I ens cal una imatge del món per moure'ns en el món, uns jocs o models de mapes mentals. Formen la baralla mites, història, política, aspiracions nacionals, mitjans, supervivència, hermenèutica, nacionalisme, imperialisme i globalització. I és en aquest joc que la construcció i divulgació d'ignorància vol fer a tots, aparellant, tant com pot, mites i lleis.

A què juga Espanya des del 2010, fent que tots els arxius històrics i documents des del segle XV siguin inaccessibles? Per què aquest joc brut global? Què poden revelar aquests documents recollits durant més de cinc segles que pugui

arriscar la seguretat i la defensa de l'Espanya actual?

L'agnotologia explica la postveritat. Post vol dir «després». La veritat no pot ser ni abans/després ni una mica/molt. És o no és. Si deixa de ser veritat, és mentida: construcció mental enganyosa. Inocula por, dubte, confronta, desacorda, deprimeix i desapodera la gent.

Si entenem la democràcia com a deliberació pública haurem d'assumir arguments inèdits exposats a la llum pública, perquè donen joc a la reflexió pública, fan créixer la democràcia i fan iniciar la democràcia global.

Dolors Marín Tuyà

Article publicat a El Punt/Avui+ el 26 de febrer del 2017